

HRVATI U ZLATNOJ SREDINI

Opći je dojam da Hrvatska, a tako i naš domaći privatni gospodarski sektor, slabo, a u svakom slučaju nedovoljno iskoristišta novce iz pretpripravnih fondova Europske Unije. Iako je problematika tog pitanja prilično složena te se ne može jednostrano uprijeti prstom u krivce, činjenica je da su neki novci pronašli druga, pametnija odredišta.

U kulturnom sektoru jedna je druga priča u fokusu, a zove se program Kultura. I iako o njemu nisu obaviješteni baš svi domaći kulturni djelatnici, interesa je sve više, kao i pozitivnih primjera participacije domaćeg kulturnog sektora u ovom programu Europske Unije.

Pokazuju to i dobro posjećeni Info dani o rečenom programu u organizaciji Kulturne kontaktne točke, koja djeluje pri Ministarstvu kulture, kao i velik interes koji je polučilo nedavno predstavljanje jednog, prevodilačkog segmenta programa Kultura, održano u književnom klubu Booksa. Tom je prigodom, u gotovo dva sata iscrpnog predavanja, uz puno pitanja sudjelovao popriličan broj zainteresiranih nakladnika za europske subvencije za književne prijevode na hrvatski jezik.

Osnovni motor ovog programa je Kulturna kontaktna točka, ili još preciznije dvije njene djelatnice Anja Jelavić i Križana Brkić, koje su i najzaslužnije za pozitivne primjere participacije, budući da je europ-

donosi se na pet godina. Aktualan je program Kultura 2007-2013.

Osnovna je namjena ovog programa, navodi Jelavić, potpora projektima, organizacijama, promotivnim aktivnostima i istraživanju u svim segmentima kulture, osim u audiovizualnom sektoru, za koji je zadužen program MEDIA, u kojem Hrvatska također vrlo uspješno sudjeluje. Korisnici programa moraju biti pravne osobe sa sjedištem u jednoj od zemalja članica Programa. Ukupni budžet ove europske petoljetke iznosi 408 milijuna eura, a potencijalni korisnici natječu se u nekoliko kategorija. Četiri su natječaja potpore projektima, pri čemu EU participira s najviše 50 posto sredstava, osim za festivale, za koje daje 60 posto, a četiri za potpore poslovanjima organizacija, pri čemu sudjeluje s 80 posto sredstava.

O kolikim se potencijalno novcima radi, ilustrira podatak da je u projektima višegodišnje suradnje, koji traju od tri do pet godina, moguće ostvariti i godišnju potporu od najmanje 200.000 do najviše 500.000 eura.

Program potpore

Program potpore književnih prijevoda, kao jedna od potkategorija europskih potpora, podupire prijevode proze, poezije, dramskih tekstova i stripova, a izdavači mogu ostvariti potpore od 2.000 do 60.000 eura, i to do 50 posto ukupnih troškova.

Anja Jelavić

Križana Brkić

No ova je potkategorija, koja nastoji proširiti višegodišnje transnacionalne kulturne veze između najmanje šest kulturnih organizacija iz barem šest zemalja članica Programa, ujedno i prilično zahtjevna, pa je za dobivanje sredstava za nju potrebna i prilična organizacijska sposobnost, programska izvedenost, ali i birokratska verziranost.

Jedan od zadovoljnih korisnika europskih potpora je i izdavačka kuća Disput, koja je dobila potporu za prevodenje šest knjiga iz njihove biblioteke Na tragu klasika. Disputov Damjan Lalović kaže da su dobili potporu za sve knjige koje su prijavili te misli da je to i zato što su među njima bile i knjige dobitnice Europske nagrade za književnost, kao i to što su sve s različitih jezika. Nije, dakako, odmoglo ni što je biblioteka višestruki dobitnik Kiklopa.

Ponuditi više

I Algoritam je dobio potporu za svih svojih osam predloženih naslova, a Tamara Perišić kaže da treba dobro proučiti prijavu te da treba i izdavačku kuću kreativno predstaviti. Ona misli da je njima pomoglo što su predložili »jake« naslove, ali i to što su ponudili i »jake« prevoditelje. Njen je savjet: ponuditi više no što se traži.

Pitanja je u Booksi kako za Anju Jelavić tako i za one koji su postali korisnici programa bilo mnogo. Od toga kako ispravno popuniti obrazac prijave, jesu li potrebna garantna pisma, odnosno unaprijed potpisani ugovori s prevoditeljima, kako se pravdaju troškovi, pa sve do najsitnijih detalja koji mogu pomoći u dobivanju sredstava. Jedan je seminar za sva pitanja premalo, ali Anja i Križana uvijek su na raspolaganju, pa im se svatko zainteresiran može obratiti te od njih dobiti potrebnu informaciju.

No gdje je uopće Hrvatska po iskoristivosti sredstava Programa? Poznato je da program MEDIA prilično dobro povlači novce iz Europske Unije, a Anja Jelavić kaže da je tako i s programom Kultura. Od 37 zemalja korisnika mi smo, kaže, u zlatnoj sredini, no i ta zlatna sredina u 2010. godini iznosi 650 posto u odnosu na početno postavljenu stopu iskoristivosti. Zanimljivo je pritom da Italija probija granice i da je nitko ne može stići, a spekulacije su i da je to zato što je njihova kultura prilično decentralizirana, ali i zato što šalju nebrojen broj prijava, od kojih potporu dobije tek 30 posto. Hrvati pritom kudikamo više vole igrati na sigurno, pa je i naš postotak uspješnosti bolji, iako ne bi bilo loše, kaže Jelavić, da se još bolje educiraju u poslovanju. No tu smo već na području dostizanja europskih standarda poslovanja, što (p)ostaje jednako komplicirano kao i činjenica da nismo dovoljno iskoristili novce iz pretpripravnih fondova EU.

Davor MANDIĆ

ska administracija u nekim segmentima prilično rigidna i oštra, pa je pravodobna informacija o nekom njenom aspektu od presudne važnosti. Dobar program često je od jednake važnosti kao i dobro popunjena i opremljena prijava za natječaj.

Europska potpora

Od Anje Jelavić doznajemo da je Hrvatska punopravna članica programa Kultura od svibnja 2007. godine. Tada je potpisan Memorandum o razumijevanju između Europske Zajednice i Republike Hrvatske o sudjelovanju Republike Hrvatske u programu Kultura. Članice tog programa su zemlje Europske Unije, zatim zemlje Europskog gospodarskog prostora (Island, Lihtenštajn i Norveška), zemlje kandidatkinje za članstvo u EU (Hrvatska, Turska i Makedonija) te Crna Gora, Srbija i BiH. Program provodi Izvršna agencija za obrazovanje, audiovizualnu djelatnost i kulturu – EACEA – a

Od 37 zemalja korisnika programa EU, Hrvatska je u zlatnoj sredini, no i ta zlatna sredina u 2010. godini iznosi 650 posto u odnosu na početno postavljenu stopu iskoristivosti